3536313 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : โภชนวิทยา ; วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์)
คำสำคัญ : ปัจจัย / ระดับแอนติออกซิแดนท์วิตามิน / หญิงวัยก่อนและหลังหมดระดู

พิชฎา ทองวัฒน์ : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับแอนติออกซิแดนท์วิตามินในซีรัมของหญิงวัยก่อนและหลังหมดระดู (FACTORS RELATED TO SERUM ANTIOXIDANT VITAMIN LEVELS IN PRE - AND POST - MENOPAUSAL WOMEN) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ดุษณี สุทธปรียาศรี, พบ., Dr.P.H., นัยนา บุญทวียุวัฒน์, วท.บ., วท.ม.(ชีวเคมี), วงเดือน ปั้นดี, วท.ม.(ชีวสถิติ), ส.ค. 103 หน้า ISBN 974-662-115-7

หญิงวัยหมดระดู เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจขาดเลือด มีข้อมูลบ่งชี้ว่า แอนติ-ออกซิแดนท์วิตามิน ได้แก่ เบตา-แคโรทีน แอลฟา-โทโคเฟอรอล และ เรตินอล มีบทบาทในการป้องกันการเกิดออกซิเดชันของไขมัน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดโรคหัวใจขาดเลือด การศึกษาระดับแอนติออกซิแดนท์วิตามินในซีรัม เฉพาะในหญิงวัยหมดระดู ยังมีน้อย การศึกษานี้จัดทำขึ้น เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับแอนติออกซิแดนท์วิตามินในซีรัมของหญิงวัยก่อนและหลัง หมดระดู อายุ 35-54 ปี ที่มีสุขภาพดี จาก 4 หมู่บ้าน ในอำเภอสูงเนิน จ. นครราชสีมา ประกอบด้วย หญิงวัยก่อนหมดระดู 43 คน (อายุเฉลี่ย 42.1 ± 5.0 ปี) และ หญิงวัยหลังหมดระดู 7 คน (อายุเฉลี่ย 48.1 ± 5.2 ปี) สมัครใจเข้าร่วมการศึกษา โดยทำการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ สุขภาพ การมีระดู การทำกิจกรรม การบริโภคอาหารย้อนหลัง 24 ชั่วโมง และทำการเจาะเลือด เพื่อหาปริมาณไขมัน และระดับแอนติออกซิแดนท์วิตามินในซีรัม

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มหญิงวัยหลังหมดระดู มีระดับเบตา-แคโรทีน ในซีรัมสูงกว่าหญิงวัยก่อนหมดระดูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ดัชนีมวลกาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับแอลฟา-โทโคเฟอรอลในซีรัม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.381$, $p<0.01$) ระดับไตรกลีเซอไรด์ในซีรัม มีความสัมพันธ์ทางลบ และความดันโลหิตไดแอสโตลิค มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับเบตา - แคโรทีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=-0.346$, $p<0.05$ และ $r=0.285$, $p<0.05$ ตามลำดับ) การได้รับพลังงานและสารอาหารที่ได้จากการสัมภาษณ์อาหารบริโภคย้อนหลัง 24 ชั่วโมง ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับวิตามินในซีรัมทุกชนิด อย่างไรก็ตาม หลังการปรับการบริโภคพลังงานรวมใน partial correlation ความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการบริโภคคาร์โบไฮเดรตกับระดับเรตินอล ($r=0.631$) และทางลบกับระดับแอลฟา-โทโคเฟอรอล ($r=-0.774$) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p <0.05$ และ $p < 0.01$ ตามลำดับ) และความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการบริโภคไขมันกับระดับเรตินอล ($r=-0.608$) และทางบวกกับระดับแอลฟา-โทโคเฟอรอล ($r=0.769$) เพิ่มขึ้นในระดับเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$ และ $p<0.01$ ตามลำดับ) และความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการบริโภควิตามินซีกับระดับแอลฟา-โทโคเฟอรอล เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย ($r=-0.667$, $p<0.05$) การศึกษานี้ แสดงให้เห็นว่า วัยหมดระดูอาจมีผลต่อระดับแอนติออกซิแดนท์วิตามินในเลือด ปัจจัย เช่น ดัชนีมวลกาย ระดับไตรกลีเซอไรด์ในเลือด และความดันโลหิตไดแอสโตลิค ที่มักพบสูงขึ้นในหญิงวัยหมดระดู มีอิทธิพลทั้งทางบวกและลบ ต่อระดับแอนติออกซิแดนท์วิตามินในซีรัม และการได้รับพลังงานรวมอาจเป็นปัจจัยบดบังความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภควิตามินกับระดับวิตามินในซีรัม